

Seminaaritiivistelmä: Miten viestiä paikkatiedon hyödyistä

Paljon hyödyntämätöntä potentiaalia: Säästöjä toiminnan tehostumisena, palvelujen parantumista, luonnonvarojen käytön tehostumista, yhteistyön helpottumista... Sitä on paikkatietoalalla. Harmi vaan, että hyödyntämismahdollisuudet ovat toistaiseksi vain harvojen tiedossa.

Tartuimme tähän ja järjestimme 4.6.2015 Vuorovaikutteisen valmennuksen paikkatiedon hyötyjen kertomisesta. ProGIS:in tilaisuus täyttyi innokkaista alustajista ja iloisesta puheensorinasta. Ryhmäkeskusteluosiossa paneuduimme osallistujien kohtaamiin haasteisiin, sparrasimme toinen toisiamme ratkaisussa ja harjoittelimme paikkatietojen hyötyjen esille nostamista. Tässä tiivistelmä seminaarin annista.

"On maaginen hetki, kun asiakas saa ensikerran nähdä liiketoimintaansa liittyviä asioita kartalla. Siinä silmät avautuvat aivan uusiin mahdollisuuksiin", kertoo eräs yrityksen edustaja. Samaa sanoo kunnalla töissä oleva: *"Tilastojen esittäminen kartalla tarjoaa aina wow effectin vaikkapa sote-puolen ihmisille".*

Paikkatietoasiantuntijat tietävät, että muutaman asian visualisointi samanaikaisesti kartalle käy kädenkäänteessä ja paljon valmista dataa on jo saatavilla. (Ja olisihan meillä paljon muutakin takataskussa!) Usein paikkatietototeutuksia ei vaan tulla pyytämään. Kysynnän luominen vaatii aktiivista mahdollisuuksista kertomista.

Havainnollista, tiivistä, konkretisoi ja sovi jatkosta

Keskusteluissa ja alustuksissa nousi esiin, että usein tehokkain tapa viestiä paikkatiedon mahdollisuuksista on nopeasti toteutettu käytännönesimerkki kuulijaa kiinnostavasta aiheesta. Esimerkiksi havainnollinen kartta: Kunnan palveluja väestötietojen mukaan uudelleen sijoitettuna. Toinen vaihtoehto on toteuttaa vaikkapa kevyt web-sovellus valmiita toteutus pohjia hyödyntäen palautteen kyselyyn ja kerättyjen tietojen esittämiseen.^{1&2} Käyttökokemuksesta on tehtävä mahdollisimman helppoa uusille käyttäjryhmille.⁵

Kun hyötyjä haluaa tiivistää sanallisesti, voi koota ongelman, ratkaisun ja hyödyt muutamalla lauseella². Voi myös muotoilla iskevän hissipuheen, joka kertoo miksi asia on tärkeä ja mitä se ratkaisee³.

"Säästääksemme rahaa ja parantaaksemme kuntalaisten palveluja, meidän kannattaa hyödyntää enemmän paikkatietoanalytiikkaa. Pistämällä kuntalaiset ja palvelut kartalle sekä hyödyntämällä paikkatietomenetelmiä saamme luotettavaa tietoa päätöksenteon tueksi."

Hyödyt on syytä täsmentää mahdollisuuksien mukaan mitattavasti²: *"Terveyspalvelujen uudelleensijoittelu toisi säästöjä miljoonia euroja vuodessa ja lyhentäisi kuntalaisten asiointimatkoja kilometrejä kuntalaista kohden."* Kylmien faktojen lisäksi voi nostaa esiin inhimillisiä hyötyjä⁵, vaikkapa miten kuntalaiset hyötyvät palvelun paranemisesta tai ympäristö ajomatkojen vähenemisestä.

Kannattaa sopia jatkosta: *"Otan yhteyttä, jotta voisimme keskustella asiasta tarkemmin."*³

Hyödyistä kertomista kannattaa harjoitella ja taitoa hioa. Sanoman ymmärrettävyyttä voi testata esimerkiksi puolisoilla. Usein käytämme huomaamattamme tarpeetonta ammattislangia ja yksityiskohtia.²

Vaikuttaminen yhdessä tehokkaampaa

Paikalla oli useita henkilöitä, joilla oli paloa vaikuttaa paikkatietojen laajempaan hyödyntämiseen joko omassa organisaatiossa tai yhteiskunnassa.

Paikkatietojen hyödyntämistä kannattaa markkinoida organisaation sisäisesti. Esimerkiksi johtoryhmälle voi järjestää demon tai organisoida sisäisen tietoisuuden tai koulutuksen paikkatiedon hyödyntämisestä. Verkkosivuille voi tuottaa materiaalia, vaikkapa Kuukauden kartan vaihtuvista aihealueista.²

Jos aktiivinen viestintä ei ole oma juttu, voi kannustaa muita tekemään sitä. Esimerkiksi esimies voi esitellä mielellään asiaa, saadessaan asiantuntijoilta taustoitusta ja käytännönesimerkkejä. Palveluntarjoajat ovat myös mielellään mukana kertomassa hyödyistä.

Paikkatiedon hyödyntämisen laajentamisesta innostuneet kannattaa koota yhteen eri yksiköistä ja kokoontua säännöllisesti. Paikkatiedon hyödyntämisestä kannattaa tehdä strateginen tavoite ja sitoa se osaksi tietojohdantaa. Siten asia on mahdollista mennä laajemmin läpi.¹ Strategiaan voi ehdottaa tavoitteita ja seurantamittareita.³ Myös konsulttien käyttö tarveselvityksen tekemiseen voi auttaa perustelevaan asioita talon sisällä.⁴

Entä jos haluaa vaikuttaa poliittisesti paikkatietojen hyödyntämiseen? Asioiden etenemiseen menee vuosia aloitteesta, mutta tilanteen ollessa päällä tarvitaan nopeaa ja aktiivista vaikuttamista. ”Esimerkki tästä on Maastotiedon avaaminen, joka oli kaatua Valtiovarainministeriön budjettiosaston vastustukseen, mutta aktiivisella vaikuttamisella poliittisiin päättäjiin ja johtaviin virkamiehiin asia saatiin menemään läpi. Myös medialla ja sosiaalisella medialla oli vaikuttamisessa tärkeä rooli.”³

Vaikuttaminen voi olla työlästä, mutta hyvin palkitsevaa. Usein samanhenkinen porukka auttaa kannattelemaan pienten haasteiden yli kohti tavoitetta.

Ratkaisujen ideointia yhdessä

Keskusteluissa nousi esiin erilaisia haasteita. Eräs osallistuja oli kohdannut vastarintaa perustellessaan tarpeellista järjestelmähankintaa. ”*Voisitko ehdottaa aluksi kevyempää pilotointia?*” Ehdotti toinen. ”*Voisitko perustella hyötyjä rahassa?*” Ideoi kolmas. ”Entä, jos kysyisit palveluntarjoajaa auttamaan asian perustelussa?” jatkoi toinen. Jo omien haasteiden jakaminen auttoi siinä, että niihin on mahdollista löytää ratkaisuja yhdessä.

Eryyisesti kuntien paikkatietoasiantuntijat olivat kohdanneet keskenään samankaltaisia haasteita ja jakoivat innokkaasti kokemuksiaan ja ratkaisuideoita.

Tämän kaltaiselle keskustelulle on varmasti kysyntää myös jatkossa! ProGIS ry järjestää mielellään lisää keskustelutilaisuuksia toiveitanne kuunnellen.

Osa Vuorovaikutteisen valmennuksen alustuksista löytyy verkosta: www.progis.fi/seminaarit/42. Artikkelissa on mainittu viitteet tilaisuuden alustuksiin, jotka pitivät: Anna Mustajoki (Tampereen kaupunki)¹, Katri Isotalo (Viestintä Isotalo)², Antti Rainio (Navinova)³, Jaana Mäkelä (Spatineo)⁴ ja Antti Ahola (Esri Finland)⁵

Kiitos mukana olleille aktiivisesta keskustelusta!

Ulla Järvinen

Kirjoittaja on ProGIS ry:n puheenjohtaja ja työskentelee paikkatiedon hyödyntämiseen liittyvissä konsultointitehtävissä Esri Finlandissa. ulla.jarvinen@esri.fi